

SİNOP İLİNDE İŞGÜCÜ PİYASASININ TEMEL SORUNU: BECERİ UYUMSUZLUĞU

THE BASIC PROBLEM OF THE LABOR MARKET IN SINOP: SKILLS MISMATCH

Arş. Gör. Süheyla ERİKLİ*

ÖZ

İşsizlik gerek gelişmiş gerekse gelişmekte olan birçok ülke için öncelikli bir sorun olmakla birlikte son yıllarda açık iş olmasına rağmen işlerin doldurulamaması işgücü piyasasında yeni bir sorun alanı olarak karşımıza çıkmaktadır. İşgücü piyasasında bir yanda işsizlik sorunu mevcut iken diğer yanda açık işlerin artması işgücü piyasasının iyi işlemediğini; aktif işgücü piyasası politikalarının revize edilerek piyasasının ihtiyaçlarına karşılık verecek şekilde düzenlenmesini gerekli kılmaktadır. İŞKUR tarafından gerçekleştirilen İşgücü Piyasası Araştırması Raporuna göre 2014 yılında Türkiye’de en yüksek açık iş oranı Sinop ilinde görülmektedir. Bu çalışmada Sinop ilinde açık iş oranının yüksek olmasının nedeni ve işsizlik ile açık iş oranı arasındaki ilişki araştırılmıştır. Yapılan çalışma sonucunda açık iş oranının yüksek olmasının beceri uyumsuzluğundan kaynaklandığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: İşsizlik, Açık İş, Sinop İşgücü Piyasası, Beceri Uyumsuzluğu, Beveridge Eğrisi

ABSTRACT

Unemployment has been a priority problem for many developed and developing countries. However, the co-existence of unemployment and failure to fill in the vacant positions has become a problematic issue in the recent years. This phenomenon demonstrates a failure, indicating the need for revision of labour policies to better respond to the market needs.

According to the Labour Market Research Report 2014, realized by Turkish Employment Agency, Sinop has the highest job vacancy rate in Turkey. This article analyzes the reason of this issue in Sinop, together with the relation between unemployment and failure in the rates of filled job vacancies. In conclusion, it has been found that skill mismatch is the reason of the low rates in filled job vacancies.

Keywords: Unemployment, Job Vacancy, Sinop Labour Market, Skills Mismatch, Beveridge Curve

JEL Classification: J63, J64

* Gazi Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, erikli_suheyla@hotmail.com

Gönderildiği Tarih: 25.06.2015, Kabul Tarihi: 11.01.2016

Giriş

Avrupa Birliği tarafından yayınlanan “Beceri Uyumsuzluğu ve Emeğin Mobilitesi” adlı rapora göre Avrupa Birliği’ne üye ülkelerde 2010 yılının ilk çeyreğine kadar açık işler ile işsizlik oranı arasında negatif bir korelasyon görülmekte iken, söz konusu tarihten sonra bu ilişkinin bozulduğu görülmektedir. Bir diğer ifadeyle 2011 yılı öncesine kadar açık işler arttığında işsizlik oranı azalırken; 2011 yılından itibaren açık iş oranı artmasına rağmen işsizlik oranının da arttığı görülmektedir. Bu durumun açık işler ile işsizlerin sahip oldukları beceri yada niteliklerin uyumsuzluğundan veya bölgesel/ sektörel uyumsuzluktan kaynaklanabileceği ifade edilmektedir.

Türkiye işgücü piyasasında işsizliğin nedenlerine yönelik incelemelerin çoğunlukla iş yaratılmaması ile açıklandığı görülmektedir. Bir diğer ifadeyle iş yaratma kapasitesinin işgücü arzındaki büyüme düzeyinde gerçekleşmemesi işsizliğin temel nedeni olarak kabul edilmektedir. Ancak İŞKUR tarafından gerçekleştirilen İşgücü Piyasası Araştırma Raporları incelendiğinde işsizlik oranlarının yüksek olmasında iş yaratma kapasitesinin yetersiz olmasının yanı sıra mesleksizlik ve beceri uyumsuzluğunun da önemli bir etken olduğu görülmektedir. Buna göre işgücü piyasasında iş olmasına rağmen bireylerin bir mesleğe sahip olmamaları ya da sahip oldukları mesleğin açık işlerle uyumsuz olması işsizlik sorununun büyümesine neden olmaktadır.

İŞKUR tarafından 2014 yılında gerçekleştirilen İşgücü Piyasası Araştırma Raporu incelendiğinde Türkiye’de açık iş oranının %2.7 oranında gerçekleştiği görülmektedir. Veriler iller açısından incelendiğinde ise Türkiye genelinde açık iş oranının en yüksek %5.9 oranı ile Sinop ilinde gerçekleştiği görülmektedir. Bir diğer ifadeyle her 100 işten yaklaşık 6’sının boş olduğu ve mevcut işsizler ile eşleştirilemediği görülmektedir.

Bu çalışmada işgücü piyasasının arz tarafına yönelik veri üreten Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) ile işgücü piyasasının talep tarafına yönelik veri üreten Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) raporlarından yararlanılarak Sinop ilinde açık iş oranının yüksek olmasının nedenleri araştırılacaktır. Daha sonra Beveridge eğrisinden yararlanılarak açık iş oranı ile işsizlik arasındaki ilişki tespit edilmeye çalışılacaktır.

1. İşgücü Piyasasının Sorun Alanları: Açık İş ve Beceri Uyumsuzluğu

Çalışmanın bu bölümünde çalışma kapsamında yer alan, açık iş ve beceri uyumsuzluğu konusuna değinilecektir.

1.1. Açık İş Kavramı ve Beveridge Eğrisi

Açık iş kavramı işgücü piyasasının talep tarafını ifade eden bir kavramdır ve işgücü piyasasında “boş” ya da “doldurulamamış” işleri ifade etmek için kullanılmaktadır. Bu kavram AB’nin 453/2008 sayılı Tüzüğünde tanımlanmıştır. Tüzüğe göre bir işgücü talebinin açık

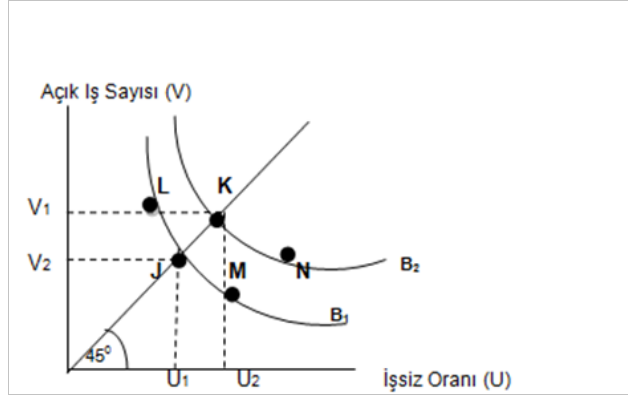
iş olarak kabul edilebilmesi için bir işletmede; mevcut yeni yaratılmış ya da kısa bir dönemde yaratılacak ücretli bir pozisyonun doldurulması amacıyla işveren tarafından “aktif adımların atıldığı bir talebin” olması gerekmektedir (Öz, 2013:9). Bu aktif adımların neleri içerdiği 19/2009 Sayılı Komisyon Tüzüğünde düzenlenmiştir. Bu noktada kamu istihdam kurumuna açık işi bildirmek, özel istihdam bürosu ile iletişime geçmek, açık işe ilişkin internette, gazetelerde, dergilerde vb. ilan vermek, muhtemel adaylara ulaşmak, onlarla mülakat yapmak ya da aralarından eleme yapmak, akraba-eş-dost-kanalıyla uygun bir aday aramak, stajyerlikten yararlanmak şeklinde sıralanmıştır. Açık iş oranı ise şu şekilde formülize edilmektedir (2014 Yılı Türkiye İşgücü Piyasası Araştırma Sonuçları, 2014:59):

Açık iş oranı= Açık iş sayısı / (açık iş sayısı+mevcut çalışanlar)*100

Türkiye’de açık iş oranlarına ilişkin veri İŞKUR tarafından oluşturulmaktadır. 2007 yılından itibaren her yıl düzenli olarak uygulanan ve 2009 yılından itibaren yılda iki kere gerçekleştirilen İşgücü Piyasası Raporlarında Türkiye genelinde ve iller özelinde açık iş verileri oluşturulmaktadır. Bu çalışmalar incelendiğinde henüz “açık iş” kavramının kullanımı konusunda bir standart oluşturulmadığı ve kavramın AB tanımına uygun olarak kullanılmadığı görülmektedir. Örneğin 2007 yılında açık işe yönelik olarak “Şu anda herhangi bir meslek dalında işgücü talebiniz var mı?” şeklinde soru sorularak anlık ihtiyaç öğrenilmiş ve açık işe dönüşebilecek işler veri dışı bırakılmıştır. 2011 yılı ve 2012 yılının ilk döneminde açık iş sorusunun AB mevzuatına yaklaştığı görülmektedir. Bu dönemde “işletmenizde referans döneminde (1 Haziran 2012-30 Haziran 2012) eleman ihtiyacı duyduğunuz/duyacağınız meslekleri ve her meslekte ihtiyaç duyulan eleman sayısını belirtiniz?” şeklinde sorulmuştur. Ancak 2012 yılının ikinci döneminden itibaren açık iş sorusunun yine referans dönemi olmaksızın mevcut durumdaki ihtiyacı öğrenmek için sorulduğu görülmektedir (Öz, 2013:33-34).

Literatürde işgücü piyasasında açık iş olmasına rağmen iş arayanların neden istihdam edilemedikleri “Beveridge eğrisi” yardımıyla açıklanmaktadır. Beveridge eğrisi işgücü piyasasında açık iş-işsiz eşleştirmesinin etkinliği ve ekonominin konjonktürü hakkında bilgi vermektedir (Aydın, 2012:124). Bir diğer ifadeyle söz konusu eğri işgücü piyasasında ilişkin genel durum tespiti yapılmasını sağlamaktadır. Eğrinin Beveridge eğrisi olarak adlandırılması 1944 yılında İngiliz iktisatçı W.Henry Beveridge’in İngiltere ekonomisi için oluşturduğu “Beveridge Raporu”nda açık iş oranı ile işsizlik oranı arasındaki ilişkiyi detaylı olarak incelemesi ve iki değişken arasında negatif bir ilişkinin olduğunu tespit etmesi ile gündeme gelmiştir. Zaman içerisinde bu açıklamalar doğrultusunda “Beveridge eğrisi” olarak adlandırılan eğri oluşturulmuştur.Söz konusu eğri açık işler ile işsizlik oranı arasındaki ilişkiyi göstermenin yanı sıra piyasada görülen işsizlik türlerini tespit etmek için de kullanılmaktadır (Işığışık, 2014:101).

Grafik 1: Beveridge Eğrisi

Kaynak: Kemal Biçerli, *Çalışma Ekonomisi*, Beta Yayınları, s.464.

Grafikte dikey ekseninde açık iş sayısı/oranı yatay ekseninde ise işsiz sayısı/oranı yer almaktadır. Piyasanın etkin bir şekilde işlemesi durumunda açık iş oranı ile işsizlik oranı arasında negatif bir ilişki olması beklenmektedir. Şekilde B1 ile gösterilen Beveridge eğrisinin sol üst kısmında (L noktası) düşük işsizlik-yüksek açık iş sayısının olduğu görülmektedir. Bu durumda ekonominin genişleme döneminde olduğunu, çalışmak isteyenlerinin çoğunun istihdam imkanı bulabileceğini ifade etmek mümkündür. B1 eğrisinin alt kısımlarında kalan M ve N noktaları ise yüksek işsizliğin ve az sayıda açık işin olduğunu göstermektedir. Bu durum ise ekonominin daralma döneminde olduğu anlamına gelmektedir (Biçerli, 2004:465).

Ekonominin tam istihdamda olduğu J ve K noktalarında dahi işsizliğin mevcut olduğu görülmektedir. Söz konusu işsizlik doğal işsizlik olarak adlandırılmaktadır. Doğal işsizlik, bir işgücü piyasasında geçici, yapısal ve konjonktürel faktörlere bağlı olarak işgücünün küçük bir bölümünün işsiz olması durumu ifade etmektedir (Mehmet ve Kılıç, 2009:17). Eğrinin B1' den B2'ye kayması durumunda hem açık işlerin hem de işsiz sayısının arttığı görülmektedir. Bu durum açık iş ile işsizlerin nitelikleri arasında yapısal bir uyumsuzluk-tan kaynaklanabileceği gibi işgücünün işçi devrinin artmasından ya da işsizlerin iş arama süresinin artmasından kaynaklanabilmektedir (Biçerli, 2004:465).

Beveridge eğrisinin orijine yaklaşması (B2' den B1' e) durumu açık işler ile işsizlik arasında uyumun olduğu anlamına gelmektedir. Bir diğer ifadeyle piyasada açık işler ile işsizlerin niteliklerinin birbiriyle uyumlu olduğunu dolayısıyla etkin bir şekilde işleyen işgücü piyasasının varlığını göstermektedir. Eğrinin orijinden uzaklaşması ise açık işler ile işsizler arasında beceri ya da vasıf uyumsuzluğunun olduğunu, işgücünün farklı iş alanları ve bölgeler arasındaki mobilitesinin düşük olduğunu dolayısıyla piyasanın etkin bir şekilde işlemediğini göstermektedir. Bir işgücü piyasasında açık işler ile işsizler arasında bilgilendirme ve koordinasyonu sağlayan bilgilendirme ağları ne kadar iyi işlerse uyumsuzluğun o derece

azalması beklenmektedir. İnternet kullanımının yaygınlaştırılması, özel istihdam bürolarının açılması, meslek içi eğitim ve meslek edindirme kursları gibi mesleki eğitim faaliyetlerinin yaygınlaştırılması bu sürece olumlu katkı sağlayacaktır (Keskin ve Şen, 2010:202).

İşgücü piyasasında konjonktürel işsizliğin olması durumunda işsizlik artarken açık işlerin azalması durumu söz konusu olacaktır. Böyle bir durumda B1 eğrisi üzerinde J noktasında M noktasına kayma yaşanacaktır. Geçici ya da yapısal bir işsizlik durumunda ise hem işsizlik hem de açık işler artacaktır. Böyle bir durumda ise J noktasında K noktasına kayma yaşanacaktır (Biçerli, 2004:466).

İşsizlikteki artış konjonktürel ve yapısal işsizliğin her ikisinden de kaynaklanabilir. Bu durumda J noktasından N noktasına yatay hareketlilik yaşanacaktır. Bu durumun nedeni işkolunda geniş çaplı işyeri kapanmalarından ve ekonominin diğer sektörlerinde söz konusu işsizliği giderecek ölçüde yeni iş alanları yaratılamamasından kaynaklanabilir (Işığçok, 2014:103).

1.2. Beceri Uyumsuzluğu

İşgücü piyasasında yaşanan bu gelişmeler vasıf/nitelik ve beceri kavramlarını ön plana çıkartmıştır. Söz konusu kavramların içerikleri hakkında literatürde farklı tanımlar yapılmakla birlikte bu kavramların zaman zaman birbiri yerine kullanıldığı görülmektedir. Halbuki beceri kavramı özellikle deneyim yoluyla elde edinilen, işe özgü genel ve teknik yetkinlikleri ifade etmekte iken; vasıf/nitelik sadece formel ya da sertifikalı eğitimler yoluyla elde edinilen kazanımları ifade etmektedir (Kurnaz, 2014).

İşgücü piyasasında beceri uyumsuzluğu iki şekilde ortaya çıkmaktadır. Bunlardan ilki kişinin becerisinin işin gerektirdiği nitelikler için yeterli olmamasıdır. Bu durum “beceri açığı” ya da “yetersiz beceri” olarak ifade edilmektedir. Bir diğer uyumsuzluk durumu ise bireyin sahip olduğu becerinin işe göre oldukça üstünde olması durumunda ortaya çıkmaktadır ve bu durum “aşırı beceri” olarak ifade edilmektedir. Beceri kıtlığı ya da noksanlığı ise talep edilen belirli bir beceri çeşidinin insan kaynağını aşması durumunu anlatmak için kullanılmaktadır (Skills Mismatches and Labour Mobility, www.ec.europa.eu).

Beceri uyumsuzluğu bazı çalışmalarda yatay uyumsuzluk ve dikey uyumsuzluk olarak iki şekilde ele alınmaktadır. Dikey uyumsuzluk, sahip olunan eğitim ve beceri seviyesinin gerekli olan eğitim ve beceri seviyesinden düşük ya da yüksek olduğu durumlar için kullanılmaktadır. Yatay uyumsuzlukta ise, bireyin sahip olduğu eğitim ve beceri seviyesi işi yerine getirmek için gerekli olan eğitim ve beceri seviyesiyle uyum sağlamaktadır ve fakat söz konusu eğitim ve becerilerin çeşidi işin gereklilikleri ile uyum sağlamamaktadır (Aytaş, 2014:7).

Beceri uyumsuzluğu işgücü piyasasında eksik ve asimetrik bilgidен de kaynaklanabilmektedir. Bu durum işgücü piyasasında sosyal diyalog mekanizmasının iyi işlemediğini göstermektedir. İşgücü piyasasında yeni işlerin ortaya çıkması ya da bir işin yapılış şeklinin kısa sürede değişmesi durumunda işgücü piyasası söz konusu değişikliğe kısa sürede cevap veremeyebilir. Bu durumda mesleki eğitim aracılığı ile yeni becerilere uyum sağlanmaya çalışılsa bile kısa süreli de olsa beceri uyumsuzluğundan kaynaklanan işsizlik durumu ile

karşılaşılabilir ve bu dönemde açık iş oranı artabilir. Sorunun çözülememesi halinde bu durumun yapısal işsizliğe neden olabileceği belirtilmektedir. Bir diğer deyişle bu sorun işsizliğin sürekli artmasına neden olabilir (ILO, 2014:17).

Türkiye’de özellikle genç işsizliğinin yüksek olmasının ana nedenlerinden biri olarak beceri uyumsuzluğu gösterilmektedir. Mezunların sahip olduğu beceriler ile işgücü piyasasının talep ettiği beceriler arasında büyük bir uyumsuzluk bulunduğu ifade edilmektedir. Bu noktada mesleki eğitim sistemi çok katı bulunmakta; ders içeriklerinin piyasa ihtiyaçlar doğrultusunda revize edilmediği, eğitim sisteminin çok katı olduğu ve sosyal tarafların katılımını içeren sosyal diyalog mekanizmalarının henüz kurumsallaşmadığı ifade edilmektedir (Erdayı, 2009:145).

İşgücü piyasasında talep ve arz arasında dengesizliğe yol açan ve hem işsizliğe hem de boş iş pozisyonlarının doldurulamamasına neden olan en önemli iki etmen eğitim ile işgücü piyasası arasındaki bağın yeterince kurulamaması ve mesleki eğitimin işgücü ihtiyaçları doğrultusunda verilememesidir. İşverenlerin nitelikli eleman aramasına rağmen eğitilmiş genç işsizlik oranının yüksek olması bu uyumsuzluğu kanıtlamaktadır (Tansel, 2012:108). Bu noktada emek arzı ve talebindeki muhtemel değişimleri ortaya koyan projeksiyonlar yapılması, talebi olmayan meslekler için eleman yetiştirme anlayışına son verilmesi, üniversite eğitim sisteminin nitelikli eleman yetiştirme becerisine kavuşturulması ve ömür boyu eğitim anlayışının eğitim sistemi içerisine entegre edilmesi gerektiği vurgulanmaktadır (Bedir, 2003:63).

Uluslararası alanda veri üreten Manpower şirketi işgücü piyasasında açık işlerin neler olduğunu tespit etmek amacıyla 2006 yılından itibaren düzenli olarak beceri formasyonuna ilişkin araştırmalar gerçekleştirmektedir. 2014 yılında yaklaşık olarak 42 ülkede 37 bin işverenin katılımı ile gerçekleştirilen çalışmada işçi bulmada en çok zorlanılan 10 iş tespit edilmiştir. Raporla göre 1. sırada kalifiye işçilik gelmektedir. Bu kavram elektrikçi, makineci, kaynakçı, marangoz gibi geleneksel yöntemlerle öğrenilen becerileri kapsamaktadır. 2. sırada restaurant ve otel personeli, 3. sırada satış temsilcisi 4. sırada öğretmen, 5. sırada şoför, 6. sırada muhasebe ve finans işleri 7. sırada işçilik, 8. sırada bilgi teknolojileri, 9. sırada mühendislik ve 10. sırada hemşire açığı tespit edilmiştir. 9 yıllık verilerde incelendiğinde 2009 yılından sonra 1. sırada yer alan açık işin değişmediği görülmektedir. Bir diğer ifadeyle 2010-2015 yılları arası en çok iş açığı kalifiye işçilikte görülmektedir. Raporla göre 2014 yılı itibarıyla beceri eksikliğinin yada yetersizliğinin en yoğun yaşandığı ülke %81 oranı ile Japonya’dır. Bir diğer ifadeyle 100 açık işten 81’i beceri yetersizliğinde dolayı açık kalmıştır. 2. sırada %67 oranı ile Peru yer alırken 3. sırayı %63 oranı ile Hindistan, Brezilya ve Türkiye yer almaktadır. Beceri eksikliğinin en az yaşandığı ülke ise %2 oranı ile İrlanda’dadır. Beceri uyumsuzluğunun nedenleri araştırıldığında ilk sırada “hard skills” olarak ifade edilen teknik beceri eksikliğinin yer aldığı görülmekte iken ikinci sırada “soft skill” olarak tanımlanan ekibe uyum, koordinasyon, iletişim gibi beceri eksikliği yer almaktadır. Bu nedenlerden sonra ücretin yetersiz olması, başvurunun yapılmaması ve deneyim eksikliği gibi faktörlerin de işgücü piyasasında eşleşememe sorununa neden olduğu belirtilmektedir (Manpower Talent Shortage Survey 2014, www.manpowergroup.com).

1.3. İşgücü Piyasasında Beceri Uyumsuzluğunu Gidermeye Yönelik Yürütülen Çalışmalar

Türkiye’de işsizlik sorunu toplumun büyük bir kesiminin temel sorun alanıdır. 2015 yılı şubat ayı verilerine göre Türkiye genelinde işsizlik oranı %10,2, genç işsizliği ise %17.0 düzeyinde gerçekleşmiştir. İşsizliğin temeli ise literatürde iş yaratma kapasitesinin işgücü arzındaki büyümeye yetişememesi olarak açıklanmaktadır. Bir diğer ifadeyle işgücü piyasasında iş olmamasından kaynaklı olarak işsizliğin yaşandığı belirtilmektedir. Ancak işsizliğin bir diğer nedeninin işgücü piyasasındaki arz-talep uyumsuzluğundan kaynaklandığı görülmektedir. Bir diğer ifadeyle işsizliğin bir boyutunu “mesleksizlik” sorunu oluşturmaktadır. İşsizlerin herhangi bir mesleğe sahip olmaması ya da sanayi ve hizmetler sektöründe ihtiyaç duyulan türde becerilere sahip olmaması, sorunun önemli bir boyutunu oluşturmaktadır. Ekonomide iş yaratma hızının işgücü arzındaki büyümeye yetişememesine rağmen bazı alanlarda sürekli eleman sıkıntısı çekildiği görülmektedir (Sayan, 2012:18). Bu noktada İş ve Meslek Danışmanlığı, Hayat boyu Öğrenme Stratejisinin oluşturulması, Mesleki Yeterlilik Kurumu tarafından yürütülen çalışmalar ve Uzmanlaşmış Meslek Edindirme Merkezleri (UMEM) Beceri’10 Projesi beceri uyumsuzluğu sorununu çözmede önemli bir işleve sahiptir.

Meslek edinmede veya iş bulmakta zorlanan, mesleğini ya da işini değiştirmek isteyen ve mesleki uyumsuzluk problemleri bulunan bireylere İŞKUR tarafından İş ve Meslek Danışmanlığı hizmeti sunulmaktadır. Böylece bireyin sahip olduğu beceriler ile mesleklerin ve işin gerektirdiği nitelikler ve iş piyasasında ihtiyaç duyulan iş ve meslekler karşılaştırılabilmektedir. İş ve meslek danışmanları işgücü piyasasının önemli bir sorunu olan asimetrik bilgi sorununu çözerek bireyleri kendileri için uygun olan işlere yönlendirmektedir (Selin, 2014:46-47).

2009 yılında yayımlanan Hayat Boyu Öğrenme Stratejisinde beceri uyumsuzluğunu gidermek amacıyla bireylerin ilgi, istek, yetenek ve yeterliliklerine göre ders seçebilmeleri böylece bireyin kendi isteği doğrultusunda becerilerini geliştirmesi öngörülmektedir. Söz konusu stratejide üzerinde durulan bir diğer nokta eğitimcilerin niteliklerini çağın ve teknolojinin gereklerine uygun olarak sürekli geliştirmelerini sağlamaktır. Böylece bir yandan eğitici personelde bulunan beceri uyumsuzluğunun giderilirken, bir diğer yandan bireyler güncel bilgilere göre eğitim almış olacaklardır. Stratejide öğretim programları arasında ve okuldan işe-işten okula geçişlerin kolaylaştırılması da öncelikli hedefler arasında yer almaktadır. Söz konusu hedefin gerçekleştirilmesi durumunda bireylerin teorik bilgilerini uygulama fırsatı bulacakları, tecrübe kazanacakları ve iş hayatında ihtiyaç duyulan sorumluluk alabilme, yaratıcılık, analitik düşünme gibi becerilerini geliştirecekleri vurgulanmaktadır (MEB, Türkiye Hayat Boyu Öğrenme Stratejisi Belgesi ve Eylem Planı 2014-2018).

Mesleki Yeterlilik Kurumu Ulusal Yeterlilik Çerçevesi kapsamında hangi meslek için hangi becerinin gerekli olduğunu belirlemektedir. Böylece bir kişinin herhangi bir meslekte çalışması için hangi becerilere sahip olması gerektiğine dair standartlar oluşturulacak, birey yapmak istediği işe ya da mesleğe göre becerilerini geliştirebilecektir (Selin, 2014:52).

2010 yılında İŞKUR tarafından Uzmanlaşmış Meslek Edindirme Merkezleri (UMEM) Beceri projesi oluşturulmuş; bu proje ile doğrudan arz-talep arasındaki uyumsuzluklara odaklanılarak işgücü piyasasının etkin şekilde işlenmesine yardımcı olunması amaçlanmıştır. Proje İŞKUR, TOBB, Milli Eğitim Bakanlığı TOBB-ETÜ arasında 2010 yılının haziran ayında imzalanmıştır ve belirlenen pilot okulların donanım ihtiyacı karşılanmış, 2011 yılının ocak ayından itibaren mesleki eğitim programları yaygın şekilde başlamıştır. Başlangıçta sadece sanayi sektörüne yönelik olan proje 2012 yılının mart ayında imzalanan “Ek Protokol” ile tarım ve hizmetler sektörünü de kapsayacak şekilde genişletilmiştir (Yazıcı, 2013:53).

Bu projeyi diğer aktif işgücü politikalarından ayıran en önemli noktalardan biri düzenlenen eğitimlerin işverenin taleplerine dayalı olmasıdır. Katılımcılara gerekli teorik eğitim verildikten sonra staj yapmaları sağlanmaktadır. Böylece işsizlerin mesleki yeterliliklerini geliştirmeleri ve tecrübe edinmelerini sağlanmaktadır (Ünsaçar, 2011). Bu projeyi diğer aktif istihdam politikalarından ayıran bir diğer nokta kursların sosyal diyalog mekanizmaları kullanılarak açılmasıdır. Bir diğer ifadeyle projede merkezi düzeyde devlet, özel sektör ve üniversiteler arası işbirliği ile tasarlanırken; il düzeyinde İŞKUR temsilcisi, projenin uygulandığı İl milli eğitim müdürleri, Ticaret ve Sanayi Odası temsilcisi gibi farklı sosyal çevrelerin katılımı ile kamu ve özel sektör işbirliği ile proje yürütülmektedir (Ersöz, 2012:18).

2. Sinop İli Profili

Bu bölümde öncelikle Sinop ilinin nüfus yapısı, öne çıkan özellikleri ve işgücü piyasası hakkında bilgi verilecek daha sonra Sinop ilinde açık iş oranının yüksek olmasının nedenleri tespit edilmeye çalışılacaktır.

2.1. Sinop İline Ait Genel Bilgiler

Karadeniz Bölgesinde tek doğal limana sahip olan Sinop, Karadeniz Bölgesinin en çok girintili çıkıntılı kıyıya sahip ilidir. Bölgede iki iklim karakteri hakimdir. Sahil kuşağında yer alan ilçelerde ılıman iklim görülürken; iç kesimlerde Karadeniz iklimi ile İç Anadolu'nun karasal iklimi arasında bir geçit bölgesi iklimi görülmektedir (www.investin82.gov.tr).

Sinop nüfus büyüklüğü olarak Türkiye’de 72. sırada yer almakta olup 2013 Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi sonuçlarına göre ilin nüfusu 204568 kişidir. Nüfus yapısı incelendiğinde yaşlı nüfusun Türkiye genelinde en yüksek Sinop ilinde olduğu ve Sosyal Güvenlik Kurumu istatistiklerine göre emekli aylığı alanların nüfusa oranının en yüksek bu ilde olduğu görülmektedir. Türkiye yaşlı nüfus ortalaması (65 ve üzeri) %7,7 iken, bu oran Sinop’da %16,7 düzeyindedir (www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri).

İl nüfusunun %22,8’i 60 ve üzeri yaş grubunda, %58,7’si 15-59 yaş grubunda ve %18,5’i 15 yaşın altındadır. Nüfusun kır-kent dağılımına bakıldığında il genelinde dengeli bir dağılımın olduğu söylenebilir. Nüfusun %53,7’si il ve ilçe merkezlerinde bulunmakta iken; %46,3’ü belde ve köylerde yaşamaktadır. Ortalama hanehalkı büyüklüğü 3,04’dür. Nüfus eğitim düzeyi açısından incelendiğinde 6 yaşın üzerinde okuma-yazma bilmeyen

nüfus Türkiye ortalamasının üzerindedir. Sinop'ta 6 yaşın üzerinde okuma yazma bilmeyen kadınların oranı %8,3 (bilinmeyen hariç); erkeklerin oranı ise %2,4 (bilinmeyen hariç)'dir (TÜİK, Seçilmiş Göstergelerle Sinop 2013). Nüfusun çoğunluğunun ilkökul düzeyinde eğitime sahip olduğu görülmektedir. İlde 2007 yılında kurulan Sinop Üniversitesi haricinde bir üniversite bulunmamaktadır (www.tuik.gov.tr).

Sinop ilinde mevcut limanın yetersizliğine bağlı olarak deniz ulaşımından yeterince yararlanılamamakta; bu durum sanayileşme açısından Sinop ilini olumsuz etkilemektedir (www.tuik.gov.tr). Sinop ilinde 2017 yılında nükleer enerji santrali yapımına başlanması ve 2020-2023 yılları arasında faaliyete girmesi öngörülmektedir (www.investinr82.gov.tr).

İlde çevre illere göre deniz ve kıyı turizmi gelişmiş olması ve yağmur miktarının diğer illere göre az oluşu özellikle Karadeniz Bölgesinde yaşayanların tatil için Sinop'u tercih etmesini sağlamaktadır. Bahçeler Mevkii, Hamsilos Koyu, Aklıman, Sarıkum, Karakum, Mobil Korucuk Köyü Mevkilerindeki doğal kumsallar, plajlar ve yat turizmine uygun mekanlar yıl içinde büyük kısmı çevre illerden olmak üzere birçok turist çekmektedir. Rüzgar sörfü su sörfü ve su altı dalış gibi alternatif su sporları Sinop ilini cazip hale getirmektedir. Diğer yandan Karadeniz Bölgesinde avlanan deniz salyangozunun %100'ü Sinop ilinde elde edilmekte olup ihraç edilmektedir (Kuzey Anadolu Kalkınma Ajansı, 2011-2013 TR82 Düzey 2 Bölgesi Bölge Planı, 97). Doğa turizminin yanı sıra Sinop Kalesi de turistik bir mekan olarak ilgi çekmektedir. Hem Sinop Kalesi, hem de bir bütün olarak Sinop kalesinin içerisinde kalan Sinop Hapishanesi Osmanlı döneminde tersane olarak kullanılan alan 1887 yılından itibaren hapishane olarak kullanılmaya başlanmıştır. Sabahattin Ali "Aldırma Gönül" ve "Eşkıya Dünyaya Hükümdar Olmaz" adlı şiirlerini ve "Duvar" adlı öyküsünü bu hapishanede yazmıştır (Yılmaz, 2009:8).

2.2. Sinop İli İşgücü Piyasasının Genel Görünümü

Türkiye İstatistik Kurumuna göre Sinop ilinde 2010 yılında işsizlik oranı 2008 yılında yaşanan krizin etkisi ile %8,7 düzeyinde gerçekleşmiş, 2011 yılında ise yaklaşık 3 puan azalarak %5,5 olmuştur. İşsizlik oranları 2013 yılından itibaren yükselme eğilimi göstermesine rağmen söz konusu oranın Türkiye ortalamasının oldukça altında olduğu belirtilebilir. 2013 yılında Türkiye'de işsizlik oranı %9,7' iken, Sinop' da bu oran %6,2 olarak gerçekleşmiştir (www.tuik.gov.tr).

2013 yılına ait işgücüne katılım oranı ve istihdam oranı incelendiğinde bu oranlarda bir önceki yıla göre düşüş yaşandığı görülmektedir. Buna göre işgücüne katılım oranı 2012 yılında %55 iken, 2013 yılında yaklaşık olarak 9 puan düşerek %46,5 oranında gerçekleşmiştir. İstihdam oranı ise 2012 yılında %52,1 iken, 2013 yılında %43,5 olmuştur. Türkiye genelinde ise 2013 yılında istihdam oranı, %45,9 işgücüne katılım oranı ise %50,8 düzeyinde gerçekleşmiştir (www.tuik.gov.tr). Bu verilere bağlı olarak Sinop ilinin işgücüne katılım ve istihdam oranı açısından Türkiye ortalamasının altında kaldığı görülmektedir.

2014 yılına ait işgücü verileri incelendiğinde ise TR82 (Kastamonu, Çankırı, Sinop) bölgesinin çalışma çağındaki nüfusun %1'ine sahip olduğu tespit edilmiş ve bölgenin toplam

İstihdam içindeki payının %1,1 oranında gerçekleştiği görülmüştür. 2014 yılında Sinop ilinde açık iş oranı %5,9 düzeyinde gerçekleşmiş olup açık iş oranının Türkiye genelinde en çok Sinop ilinde olduğu tespit edilmiştir. Açık iş oranının Türkiye ortalaması ise %2.7 düzeyindedir (www.tuik.gov.tr).

Tablo 1: Sinop İli İşgücü Piyasası Göstergeleri (%)

Yıllar	İşgücüne Katılım	İstihdam	İşsizlik	Açık İş Oranı*
2010	56,5	51,6	8,7	-
2011	59,4	56,1	5,5	-
2012	55,0	52,1	5,3	4,8
2013	46,5	43,5	6,2	6,9
2014**	53,2	49,8	6,5	5,9

Kaynak: İŞKUR, 2011, 2012, 2013 ve 2014 ve Sinop İşgücü Piyasası Analizi Raporları ve TÜİK verilerinden derlenmiştir.

Sinop ilinde işyerlerinin sektörlere göre dağılımı incelendiğinde imalat sektörünün yoğunlukta olduğu görülmektedir. İşyerlerinin %30'u imalat sektöründe hizmet vermektedir. Buna bağlı olarak çalışanların %51,05 gibi büyük oranda imalat sektöründe istihdam edilmektedir. Daha sonrasında %25,7 ile toptan perakende ve ticaret ve %16,9 ile inşaat sektörü gelmektedir. En az işyeri sayısı ise gayrimenkul ve inşaat sektöründe görülmektedir. İlde İŞKUR hizmetinden faydalanan işyeri sayısı ise %50'den fazladır (İŞKUR, 2014 Sinop İşgücü Piyasası Araştırma Raporu).

Sinop ilinde esnek çalışma biçimlerinden biri olan kısmi süreli çalışmanın Türkiye ortalamasının üzerinde olduğu görülmektedir. Türkiye genelinde bu oran 2013 yılında %11,9 oranında gerçekleşirken; Sinop ilinde bu oran %12,79'dur (ÇSGB, İşgücü Piyasasında Güvence ve Esnekliğin Sağlanması Temel Politika Ekseni Raporu, 2014:2). İşgücü piyasası cinsiyet açısından incelendiğinde ise oransal olarak önemli ölçüde bir farklılığın olduğu görülmektedir. Erkek istihdam oranı %66,65 iken, kadın istihdam oranı %33,35 düzeyinde kalmıştır. Kadınlar en çok sırasıyla makineci (dikiş), temizlik görevlisi ve tuğla imal işçisi olarak çalışmakta iken, erkekler temizlik görevlisi, diğer iplik işçileri ve sarıcıları ve diğer tahmil-tahliye ve ilgili yük taşıma işçileri olarak görev yapmaktadırlar (İŞKUR, 2014 Sinop İşgücü Piyasası Araştırma Raporu).

Türkiye genelinde işverenlerin iş arama kanalı olarak ise en fazla İŞKUR'u kullandıkları görülürken; Sinop ilinde çoğunlukla geleneksel yöntemleri kullandıkları tespit edilmiştir.

* 2014 yılında Sinop ilinde açık iş oranı

** Çalışmanın yapıldığı sürede 2014 yılına ait il düzeyinde işgücü verileri yayınlanmadığından bölgesel düzeyde verilere yer verilmiştir.

Bir diğer ifadeyle işverenlerin %65'i "akraba-eş dost" arama kanalını ile işçi bulduklarını belirtmişlerdir. Sinop ilinde gazete-ilan gibi sosyal ağ üzerinden işçi bulunduğunu belirtenlerin oranı %54,9, İŞKUR aracılığı ile işçi bulunduğunu belirtenlerin oranı ise %49'dur (İŞKUR, 2014 Sinop İşgücü Piyasası Araştırma Raporu).

İşverenlere açık işlerde ihtiyaç duydukları elemanların eğitim düzeyinin ne olması gerektiği sorulduğunda %73,9'luk kısmı "farketmez" cevabını vermiştir. Bu durum işverenler tarafından işe alımda eğitim düzeyinin belirleyici bir kriter olmadığını göstermektedir. Eğitim düzeyinden ziyade iş ahlakına sahip olma, takım çalışması, fiziksel ve bedensel yeterlilik, yeterli mesleki, teknik bilgi ve tecrübeye sahip olma, fazla mesaiye kalma, gibi unsurların ön plana çıktığı görülmektedir. Örneğin en fazla açık iş oranına sahip olan makineci (dikişçi) mesleğinde takım çalışması, yeterli mesleki, teknik bilgi ve tecrübeye ve iş ahlakına sahip olma gibi soft beceriler istenmektedir (İŞKUR, 2014 Sinop İşgücü Piyasası Araştırma Raporu).

İl genelinde işgücü piyasasına ilişkin öncelikli sorun alanları incelendiğinde sorunları iki grupta kategorize etmek mümkündür (Kuzey Anadolu Kalkınma Ajansı, 2011-2013 TR82 Düzey 2 Bölgesi Bölge Planı, s.133). İlk grupta çalışanların işe yönelik birtakım sorunları yer almaktadır. Bu sorunlardan öncelik sırasına göre incelendiğinde ilk sırada çalışma koşullarının ağır olması gelmektedir. Daha sonra iş sağlığı ve güvenliğinin ve iş güvencesinin yeterli düzeyde sağlanamaması öncelikli bir diğer sorun alanı olarak görülmektedir.

İkinci grubu ise işgücü piyasasının etkin işlememesi nedeniyle ortaya çıkan sorun alanları oluşturmaktadır. Buna göre öncelikle iş gücü arzı ile talebinin nicelik açısından uyumsuz olması ve kayıtdışı istihdamın yüksek olması sorun oluşturmaktadır. Bir diğer sorun alanı ise işgücü arzı ile işgücü talebinin nitelik açısından uyumsuzluğundan kaynaklanmaktadır.

Tablo 2: Sinop Aktif İşgücü Programları

Yıllar	Program Sayısı	Toplam Katılım			Mesleki Eğitim		Girişimcilik		İş Başı Eğitim	
		Erkek	Kadın	Toplam	Kurs Sayısı	Kursiyer Sayısı	Kurs Sayısı	Kursiyer Sayısı	Kurs Sayısı	Kursiyer Sayısı
2011	102	957	560	1517			5	122	19	317
2012*	220	2429	1605	4034	-	-	2	138	99	324
2013	277	512	642	1154	17	275	4	311	256	568
2014	258	451	446	897	14	229	9	253	235	415

Kaynak: İŞKUR Yıllık İstatistik Bültenlerinden derlenmiştir.

* Tabloda yer almayan bir takım programlar yürütülmekle birlikte verilerin çok dağınık olması nedeniyle tabloya yansıtılmamıştır. Buna bağlı olarak tabloda yer alan programların sayısı toplam program sayısına eşit değildir.

Sinop ilinde İŞKUR tarafından düzenlenen aktif işgücü programları incelendiğinde iş başı eğitim programlarının yoğunlukta olduğu görülmektedir. 2014 yılında 258 program açılmış; 235'i iş başı eğitim programlarında gerçekleştirilmiştir. Sinop ilinde 2012 yılında Uzmanlaşmış Meslek Edindirme (UMEM) projesi kapsamında 20 kurs açılmış bu kurslara 351 kişi katılmıştır. UMEM Projesi kapsamında 3 işbaşı eğitim kursu açılmış ve bu kursa 26 kişi katılmıştır. 2013 ve 2014 yılında UMEM kapsamında bir program açılmamıştır.

2014 yılında kursa katılanların 20-45 yaş arasında yoğunlaştığı görülmektedir. Eğitim düzeyleri açısından incelendiğinde ise katılımcılarının çoğunun ilköğretim düzeyinde eğitime sahip oldukları görülmektedir.

2.3. Sinop İlinde Öne Çıkan Sektörler ve Yatırım Teşviklerinin Görünümü

İlki 2009 yılında ikincisi 2012 yılında olmak üzere 3305 sayılı Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Karar'a bağlı olarak Yeni Teşvik Sistemi uygulamasına geçilmiştir. Bölgeler arası gelişmişlik farklılıklarını azaltmayı amaçlayan sistemde yatırım teşvik ve destekleri 6 bölgeye ayrılmıştır. 1. bölgede en gelişmiş, 6. bölgede en az gelişmiş iller bulunmakta, iller gelişmişlik seviyesiyle ters orantılı olarak teşvik sisteminden faydalanmaktadır. 6. bölge en az gelişmiş ve dolayısıyla en fazla teşvik ve destek yapılacak bölge olarak belirlenmiştir. Yeni Teşvik Sistemi'nde Sinop ili ise 5. bölgede yer almaktadır. Buna bağlı olarak Sinop'a yatırım yapılması halinde; yatırıma katkı oranı %40, vergi indirim oranı %80, yatırım döneminde yararlanılabilecek vergi desteği %80, SGK işveren desteği 7 yıl gibi birtakım düzenlemeler yapılarak yatırım yapılması için teşvik ve düzenlemeler yapılmıştır (www.ekonomi.gov.tr).

Tablo 3: Sinop İlinde 01.01. 2001- 30.04.2015 Yılları Arasında Düzenlenen Yatırım Teşvik Belgeleri

	Enerji	Hizmetler	İmalat	Madencilik	Tarım
Belge adedi	6	24	79	7	1
Toplam istihdam	160	280	4.215	110	30
Toplam sabit yatırım (Milyon TL)	1.347	35	165	21	5

Kaynak: Kalkınma Bakanlığı verilerinden yararlanılarak derlenmiştir.

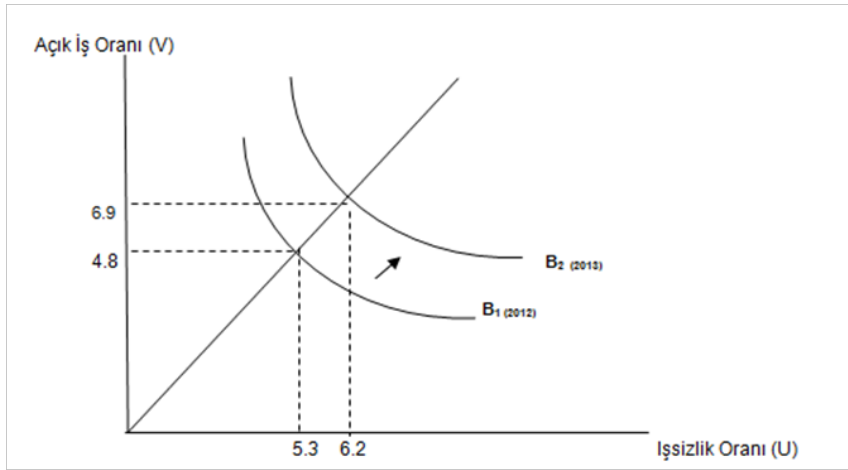
Veriler daha detaylı incelendiğinde teşvik düzenlemelerinin yapılmasının hemen ardından yatırımlarda bir artış söz konusuken bu artışın ileriki yıllarda devam etmediği görülmektedir. Örneğin imalat sektöründe 2012 yılında sadece 9 teşvik belgesi alınmış, 2013 yılında bu sayı 17'ye çıkmıştır. 2014 yılında ise teşvik belgesi sayısı 6 ile sınırlı kalmıştır. Yatırım teşviklerinin en çok imalat sektöründe yatırımı arttırdığı görülmektedir. 2013 yılında hizmet sektöründe teşvik belgesi sayısı 1, imalat sektöründe 17 iken enerji, madencilik ve

tarım sektöründe 0'dır (www.ekonomi.gov.tr). Verilerin dağılımının bu şekilde olmasının nedeni ise yatırım teşvik konularının çoğunlukla imalat sektörünü kapsamasından kaynaklanmaktadır.

2.4. Sinop İlinde Açık İş Oranının Yüksek Olmasının Nedenleri

İŞKUR tarafından gerçekleştirilen 2014 yılı İşgücü Piyasası Raporuna göre Türkiye genelinde en yüksek açık iş oranının Sinop ilinde gerçekleşmiştir. Söz konusu Rapora göre Sinop ilinde açık iş %5,85 oranında gerçekleşmiştir. Bir diğer ifadeyle bu oran her 100 işten yaklaşık 6'sının boş ya da doldurulamadığı anlamına gelmektedir. İşsizliğin ülke genelinde temel bir sorun olduğu düşünüldüğünde Sinop ilinde açık iş oranının bu denli yüksek olması dikkat çekicidir.

Grafik 2: Sinop İli Beveridge Eğrisi

Kaynak: Beveridge eğrisinden yararlanılarak oluşturulmuştur*

Grafikte Sinop iline ait 2012 ve 2013 yılı işsizlik ve açık iş oranları yer almaktadır. Beveridge eğrisinden yararlanılarak 2012-2013 yılları arasında işsizlik ile açık iş arasındaki bağlantı incelendiğinde açık iş oranı ile işsizlik oranının birlikte arttığı görülmektedir. Buna göre 2012 yılında işsizlik oranı %5,3 iken, açık iş oranı %4.8 düzeyinde gerçekleşmiştir. 2013 yılında ise işsizlik yaklaşık olarak 1 puan artarken açık iş oranları yaklaşık 2 puan artmış; işsizlik oranı 6,2 iken açık iş oranı 6,9'a yükselmiştir.

* 2014 yılına ait Sinop ilinde işsizlik verisi yayınlanmadığı için grafikte 2014 yılını gösterilememiştir.

İyi işleyen bir işgücü piyasasında açık işler artarken işsizlik oranının azalması beklenmektedir. Beveridge eğrisine göre açık iş oranlarının artmasına rağmen işsizliğin artması ilde yapısal işsizliğin olduğunu bir diğer ifadeyle işgücü piyasasında uyumsuzluğun olduğunu göstermektedir. Buna göre eğimin orijinden uzaklaşması işgücü arzı ile talebi arasındaki uyumsuzluktan kaynaklanmaktadır.

Tablo 4: Sinop ilinde Temininde Güçlük Çekilen Mesleklerin Sektörel Dağılımı ve Güçlük Çekilme Nedenleri (%)

	İmalat	İnşaat	Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	Toptan ve perakende ticaret
Güçlük Çekilen Oran (%)	39,4	12,1	7,8	17,3
İşe başvuru yapılmaması	48,0	36,9	43,7	41,4
Gerekli meseleki beceriye/ niteliğe sahip eleman bulunamaması	72,4	78,9	70,4	74,2
Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması	60,9	65,1	57,5	63,1
Çalışma ortamı ve koşullarının beğenilmemesi	21,0	17,2	18,4	19,2
Önerilen ücretin az bulunması	21,4	15,9	20,7	18,9
Vardiyalı çalışma olması	10,7	4,7	10,6	5,8
İşyerine ulaşım zorluğu	7,2	6,5	9,4	6,3
Çalışma sürelerinin uzunluğu	5,4	3,6	1,7	7,7

Kaynak: 2014 yılı Sinop İşgücü Piyasası Araştırma Raporundan üretilmiştir.

Sinop ilinde açık iş Türkiye genelinde olduğu gibi en fazla imalat sektöründe görülmektedir. İmalat sektörü içerisinde açık iş en fazla makineci (dikiş) mesleğindedir. Makineci mesleğindeki açık iş sayısı toplam açık işlerin %23,09'unu oluşturmakta olup, makineci (dikiş) mesleğini sırasıyla ortacı/ayakçı ve (tekstil), üretici mesleği takip etmektedir (İŞ-KUR, 2014 Sinop İşgücü Piyasası Araştırma Raporu).

2014 yılında Sinop ilinde işverenlere, açık işlerin doldurulamamasının nedenleri sorulduğunda çoğu işveren (%73,9) gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulamadığını ifade etmiştir. Bu ilde temininde güçlük çekilen işlerde ilk sırada %25,51 ile makineci (dikiş) mesleği yer almaktadır. İşverenlerin büyük bir kısmı (%92,7) bu durumun gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunmamasından kaynaklandığını belirtmişlerdir. Bir diğer ifadeyle her 10 işverenden yaklaşık 9'u işgücü piyasasında açık işlerin gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunmamasından dolayı doldurulamadığını ifade etmişlerdir. İkinci sırada %4,26 ile tuğla ve kiremit kalıpcısı (elle) gelmektedir. Yine işverenler bu durumun nedeni olarak gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunmamasını ve yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunmamasını göstermiştir. Üçüncü sırada

%4,22 ile diğer iplik işçileri ve sarıcıları gelmektedir ve tüm işverenler, günlük çekilme nedeni olarak bu meslekte işe başvuru yapılmamasını, yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunmamasını, çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesini, önerilen ücretin az bulunmasını ve vardiyalı çalışma bulunmasını göstermişlerdir (İŞKUR, 2014 Sinop İşgücü Piyasası Araştırma Raporu). Sinop ilindeki işsizlerin profili TÜİK verilerine göre incelendiğinde mevcut işsizlerin çoğunluğunun önceki işlerinde nitelik gerektirmeyen (beden işçisi) işlerde çalıştığını görülmektedir. İşsizlik süre açısından incelendiğinde ise işsizlerin %61'inin 12 ay ve daha uzun süreli işsiz olduğunu belirtmiştir (www.tuik.gov.tr). Bu veri işsizliğin Sinop ilinde yapısal bir hal aldığı göstermesi bakımından önemlidir.

Sonuç

Etkin işleyen bir işgücü piyasasında açık iş oranları artarken işsizlik oranlarının azalması beklenmektedir. Açık iş oranı ile birlikte işsizlik oranının da artması ise işgücü piyasasında birtakım sorunların olduğunu ve piyasanın etkin işlemediğini göstermektedir. Bu sorunun temelinde asimetrik bilgi sorunu yer alabileceği gibi çoğunlukla işgücü piyasasındaki açık işler ile işsizlerin sahip oldukları beceri ve niteliklerin uyumsuz olması yatmaktadır. İŞKUR'a kayıtlı olan işsizler açık işler konusunda kurum tarafından bilgilendirildikleri için kuruma kayıtlı işsizlerin bu konuda bilgi eksikliği yaşamaları düşük bir ihtimal olarak karşımıza çıkmaktadır. Beceri uyumsuzluğu sorunu ise bir eğitim süreci gerektirmesine bağlı olarak bir süreç gerektirmesi nedeniyle çözümü daha zor bir sorun olarak görülmektedir.

Sinop ili özelinde gerçekleştirilen bu çalışmada Sinop ilinde açık işlerin yüksek olmasının nedeninin işsizlerin nitelikleri ile açık işlerin gerektirdiği niteliklerin uyumsuz olmasından kaynaklandığı tespit edilmiştir. 2012-2013 yıllarının değerlendirildiği bu çalışmada açık iş oranları artarken işsizlik oranları da artmıştır. 2013 yılında imalat sektöründe yapılan yatırımlarda artış yaşanması işgücü piyasasında açık işlerin artmasını sağlamıştır. Ancak artan açık işlere uygun becerilere sahip bireylerin olmaması nedeniyle yapılan yatırımlar istihdam noktasında bir fayda sağlamamış; işsizlik oranları artmaya devam etmiştir. Bu durum işgücü piyasasında işsizlik sorunun yanında beceri uyumsuzluğunun da önemli bir sorun olduğunu göstermektedir ve beceri uyumsuzluğunu gidermeye yönelik daha fazla sayıda program açılması ihtiyacı ortaya çıkmaktadır.

Sinop ilinde 2013 ve 2014 yıllarında beceri uyumsuzluğunu gidermeye yönelik UMEM kapsamında bir programın açılmadığı görülmektedir. Söz konusu programın işverenlerin talebi üzerine açıldığı düşünülürse işverenlerin bu program konusunda bilgilendirilmeleri ihtiyacı ortaya çıkmaktadır.

Kaynakça

- AYDIN, Noyan (2012), “İşsizlik, Beveridge Eğrisi ve Türkiye İşgücü Piyasasına İlişkin Bir Değerlendirme”, Journal Of Social Sciences DPUJSS, 32(1), s. 119-134.
- AYTAŞ, Selin (2014), Avrupa Birliği ve Türkiye’de Beceri Uyuşmazlığı, Avrupa Birliği Uzmanlık Tezi.
- BEDİR, Eyüp (2003), “Yirmibirinci Yüzyılda İstihdamın Artan Önemi ve Eğitim İstihdam İlişkisi”, Gazi Üniversitesi, İ.İ.B.F Özel Sayısı, s.53-64.
- BİÇERLİ, Kemal (2014), Çalışma Ekonomisi, İstanbul, Beta Yayınları, 8. Baskı.
- ERDAYI, Utku (2009), “Dünyada Genç İşsizliği Sorunun Çözümüne Yönelik Ulusal Politikalar ve Türkiye”, Çalışma ve Toplum, Cilt:3, sayı 22, s.133-161.
- ERSÖZ, Halis Yunus (2012), “UMEM Beceri’10 Projesi”, İş’te Çalışanlar, sayı 6 s. 16-19.
- İŞİĞİÇOK, Özlem (2014), İstihdam ve İşsizlik, Bursa, Dora Yayıncılık, 2. Baskı.
- ILO (2014), Global Employment Trend.
- İŞKUR (2014), İŞKUR Faaliyet Raporu.
- İŞKUR, 2011, 2012, 2013 ve 2014 Sinop İşgücü Piyasası Analizi Raporu.
- KESKİN, Apdullah (2010), “Şen, Hüseyin; Beveridge Eğrisi: Teori ve Türkiye Uygulaması”, TİSK Akademi, 2010/2, 5(10), s.199-219.
- KURNAZ, Işıl (2014), İşgücü Piyasasında Uyumsuzluk Eşleşme ve Aşırı Eğitimlilik Olgusu: Geçici Bir Durum mu-Kalıcı Bir Sorun mu?” Seminer Çalışması, TOBB ETÜ Sosyal Politikalar Uygulama ve Araştırma Merkezi, 18 Temmuz 2014.
- Kuzey Anadolu Kalkınma Ajansı., 2011-2013 TR82 Düzey 2 Bölgesi Bölge Planı.
- Matching Skill and Labour Market Needs Building Social Partnership for Better Skills and Better Jobs (2014), World Economic Forum.
- MEHMET Özey, KILIÇ, Cem (2009), Çalışma Ekonomisi Teorisi, Ankara, Gazi Kitabevi.
- ÖZ, Volkan (2013), Açık İş Oranın Seçilmiş Avrupa Birliği Üyesi Ülkelerde Hesaplanma Yöntemi Ve Türkiye için Alternatif Bir Metodoloji Önerisi, İŞKUR Uzmanlık Tezi.
- SAYAN, Serdar (2012), Un, Yağ ve Şeker Var; Bir de Helva Makinesi Operatörü Bulabilsek, İktisat ve Toplum dergisi, sayı 18, s.18-22.
- TANSEL, Aydın (2012), 2050’ye Doğru Nüfus Bilim ve Yönetim: İşgücü Piyasasına Bakış, TÜSİAD.
- Türkiye Turizm Stratejisi 2023, Eylem Planı 2007-2013.
- TÜİK (2014), Seçilmiş Göstergelerle Sinop 2013, Ankara.
- ÜNSAÇAR, Faruk (2011), Uzmanlaşmış Meslek Edindirme Merkezleri (UMEM) Beceri’10 Projesi ve Konya’daki Uygulamaları, 1. Konya Kent Sempozyumu.
- YAZICI, Nusret (2013), UMEM Beceri’10 Projesi Röportajlar, İstihdamda 3i, sayı 8, s.52-55.
- YILMAZ, Cevdet (2009), “Tarihi Sinop Kalesi Cezaevi”, Doğu Coğrafya Dergisi, sayı 22, s.1-15.